Porto opłacono ryczałtem

Ч. 26 (461). Неділя, дня 24. червня 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

СТАНИСЛАВІВСЬКА БОЛЯЧКА.

Дрібна справа сталиславівської ґімназії, яка повинна була зліквідуватись в мурах ґімназії на протязі 2—3 днів, роздулась до таких розмірів, що була предметом наглого внеску „Укр. Клюбу“, двох засідань освітної комісії соймової, де забирало голос около 20 промовців. Прийде врешті під наради повного сойму. Як буде полагоджена, не знати, бо ухвала сойму, звичайно загальна, єї не розвяже, а міністерство зглядно кураторія буде воловодити її по вподобі.

О що ходить? Хлопці 5 відділів вищої ґім. не взяли участи в польській патріотичній маніфестації 3 мая. „Комітет обиватєльскі“, кермований найвищими воєвідськими чинниками, не приняв до відома представлення управителя ґімназії, що втяганнє укр. молоді до маніфестації є невідповідне, бо комітет був тої думки, що польський патріотичний настрій повстає „на команду“ і велів взяти участь. Хлопці 5 кляс не прийшли — не виконали приказу директора.

Не новина це в галицьких ґімназіях. Проф. Цоль у своїх споминах пише, що коли він був керманичем Ради Шкільної краєвої за австрійських часів, хлопці ґімназії, якою директором був пок. Собінський (пізніщий куратор львівський) в часі двірського свята уладили в костелі протиавстрійську демонстрацію. Це було в часі війни і австрійська військовість дуже нервувалась тоді такими проявами. І от проф. Цоль ужив тоді цілого свого сприту, щоб справу затушувати. І відповідним представленнєм доконав цего.

Станиславівські ґімназисти пішли слідом польських, хотяй такої демонстрації не зробили. Вони пішли до церкви, як розпорядки велять, — не хотіли лишень взяти участи в уличній польській маніфестації, тим більше, що дня 11. листопада 1927 їх в часі такої маніфестації зневажено за те, що їхні лиця не промінювали радістю в часі походу. На освітній комісії навіть польські посли скартали таке штучне викликуваннє польського патріотизму серед української молоді, уважаючи це самообманом, та лукаво дорікали учительському зборови, що він завинив, не представивши компетентним чинникам недоцільність розпорядку про участь української молодіжи в польській національно-патріотичній маніфестації, хоть це управа ґімн. зробила.

Але коли проф. Цоль справу польських ґімназистів легко затушував, то тут сталось інакше: станиславівські ґімназисти не ходять до школи, а при кінци шк. року не будуть клясифіковані. Річ ясна, що шукається тут виновника між своїми. Хтож він? А хтожби, як не професори — каже наш загал.

І сиплється закиди — люди дають лекцію патріотизму. І за одну ніч всякі Джерджі, Даниші, Павлюхи, Чайківські, Кисілевські і т. д., котрі ще вчера були може й приличними громадянами, ба навіть дехто з них був уважаний патріотом — раптом став... (тут епітетів так багато, що годі їх вичислити).

Неначе бачимо, як наш патріот при читанню цего червоніє з досади, що ми „таких людий“ в оборону беремо. Ні, не беремо. Хочемо лишень обєктивно розложити світло і тінь. Від кількох літ в тих патріотичних маніфестаціях бере участь українська молодіж в Станиславові, Коломиї, Тернополі і тд. І ми спитаємо наших патріотів, що вони зробили, щоб бодай леґальними способами, вічами і представленнями вимогти у влади, щоб усунула ту аномалію? Чи влада бачила прояви не то обурення, але звичайного невдоволення громадянства з того, що могучі обивательські комітети кермують нашою молодю? Що наші політичні, культурно-освітні і взагалі ціле громадянство зробило, коли станиславівській ґімназії минулого року грозило розвязаннє, але тим часом скропилось на професорах, яких попереношувано? Правда, знайшлись такі, що відїжджаючому на Поморє дискретно руку стиснули і кондоленцію висловили... Але поза тим нічо.

А зрештою, чиж це новина — те розвязаннє. Таж преціньь перед трема літами було те саме в перемиській ґімназії. Що тоді зроблено у нас в тій справі? Що найвище — появились дописи в часописах, а в краю було тихо і глухо.

Та вертаймо до факту. Станиславівські ґімназисти були мунулого року ображені підчас уличної маніфестації, тернопільські навіть побиті. Громадянство мовчало. Коли зближався 3. травень ц. р. безперечно станиславівські хлопці про це самі говорили, правдоподібно і радились батьків та опікунів. Не знаємо, що вони їм радили, але коли радили, то повинні прилюдно за це взяти відвічальність. А ця відвічальність не може бути скрита, бо·ж в станиславівській афері не таким нещастєм є саме розвязаннє 5 кляс, як радше те, що поділено молодіж на „овци і козли“. Як видко з часописів, два відділи VIII кл. і оден VI кл. пішли иншою дорогою — і в тім ми бачимо найбільше лихо, бо молодь здеморалізувалась — поділилась на два ворогуючі табори. Хлопець на хлопця вовком дивиться! І тут паде велика відвічальність на родичів і опікунів, які не вміли покермувати так, щоб між молодю удержати солідарність.

Перед тим фактом став управитель ґімн. і учичелі. На передодні 3 травня був управитель в керманича плянованої маніфестації і вернув з нічим. Мусів дати приказ участи, щоб не стягнути на заклад репресій. Молодші ґімназисти і 3 кл. вищі приходять, а 5 ні. Вже знають про це ті, кому треба знати. Вже певно телєфон поніс вістку і у Львів. Управитель скликує педаґоґічну раду. Не знаємо ходу єї нарад, взагалі з учительських кругів ніякої вістки про цю аферу не маємо. Але пробуймо відтворити собі хід цеї наради. Приказ директора несповнений — вина очивидна. Можуть бути лишень облекшуючі обставини. Карцер певний... за непослух...

Ба, але місцева воєвідська влада і кураторія не лишень провину непослуху бачать. А ще щось більше. Збір знає, чим то пахне. Закладови грозить небезпека. Збір хоче бодай слідство у своїх руках задержати і ратувати ситуацію. Прецінь навіть за австрійських часів перемиська ґімназія була розвязана і нові вписи заряджені. В якій цили? Це ясно кождому.

І от тут зачинається метушня. Тут можливі блудні кроки і директора і учительського збору. Але треба ці блуди виказати, розслідивши обєктивно цілу справу, а не сипати тиради. Якась патріотка, що вправді вивела вже синів з ґімназії, але все таки *безіменно* в „Н. Часі“ пише отвертий(!) лист до нещасного директора. В тім листі дякує Богу, що в цих гнилих відносинах не посилає синів до ґімназії (тай директор це саме робивби, якби був на емеритурі, як шан. матрона!), а опісля всипала багато тому директорови (наводимо лиш підчеркнені авторкою слова), що він „кривдить в тяжкий спосіб суспільність“, що робить молоді „страшну кривду, взиваючу за пімсту до неба“, що „вводить в тихий кут науки політику“, що „не завагався вбити до решти в українській дитині ту крихітку ідеї, що ще в ній тліє, якої директор ще не приголомшив“, що „ломить характер молоді, виховує на підлих горожан, робить з них шпигунів“. „О українська націє, ти хіба Богом виклята, коли видаєш таких зрадників свойого народа“ ітд. ітд.

Врешті поцтива громадянка у своїй благородній простоті апелює до директора: „Одна просьба до Вас, п. Директоре. Поладнайте як найшвидше справу, яку Ви почали, бо шкода року наших дітий. Це від Вас залежить. Зрозумійте наших дітей, ввійдіть в їх положеннє і будьте для них батьком“.

А вдоволений редактор радується в окремій дописці до „отвертого листу“, що ще так зле з нами не є, коли є ще між старшим громадянством одиниці з почуваннями правдивого патріотизму та зі зрозуміннєм нових кличів, якими повинна руководитись нація“.

Зробила свій патріотичний обовязок старша громадянка, зробив і редактор, зробили і читачі, бо це все прочитали і обурювались — ще лиш бракує, щоб директор Джердж сказав своє могуче слово... А могучий це пан.. Трясе світом. Що там цілий „Укр. клюб“, що там посолка Мілєна, Хруцький, Струтинський і ціла освітна комісія, п. Джердж свище на неї. Справді ми ще сильні, коли маємо таких потентатів, бодай у відємній діяльности!!

Але жарт на бік! Коли 70 літна старушка з гір у своїй святій простоті вірить, що директор такий „всемогучий“, що „від него залежить“, щоб справа була як стій полагоджена, то це можна їй простити. Але не можна простити п. редакторови, котрий піддержує її в тій наївній вірі. Таж він читав у звідомленнях з нарад освітної комісії, як найвища шкільна влада на це дивиться. Таж він знає, що шкільна влада в Польщі підчинена є політичній владі спеціяльною ухвалою сойму. Воєвідство має перше слово. Опісля кураторія, а директор є манекіном.

Пос. Струтинський у своїй промові каже, що учит. збір повинен запротестувати проти участи молоді. Але-ж 3 травень по закону державне свято і хто зна, чи деяким кругам не булоб на руку, якби учительський збір запротестував, якому взагалі протестувати не вільно — тільки виконувати приказ влади. Правда, з „щирих“ уст польської посолки на освітній комісії впало подібне твердження, але це штучна гра слів, яка має на цили вбити клин між учителів а молодь.

Учитель крім своїх службових обовязків є громадянином-Українцем і як такий має свої національні обовязки. Ті обовязки мусить він якось погодити зі службовими. Можливо, що і директор і станиславівські учителі не сповнили своїх обовязків як громадяни-Українці, хотяй могли їх сповнити. Як-що так, то директор і учителі провинились супроти свого громадянства і за це мусять бути покарані прилюдною опінією. Але в такім разі нехайже 70-літна безіменна старушка з гір не видає вироку. Нехай буде утворена до цего громадянська інстанція, хай вона обжалованих переслухає, хай буде вирок справедливий, умотивований. Хто провинився — хай терпить. Як зрадник, то зрадник. Нема ради! І думаємо, що Тов. „Учительська Громада“ повинна подбати, щоб така інстанція в станиславівській справі конче повстала. Бо як так дальше піде, то тих „зрадників“ що раз більше буде.

Врешті про нові кличі! „Новий Час“ видає патент патріотизму шан. громадянці за зрозуміннє нових кличів, якими повинна руководитись нація — відмовляючи цего зрозуміння учителям станиславівської ґімназії, хотяй цей учительський збір донедавна уважався найкращим. Але те незрозуміннє бачить „Н. Час“ в цілім „старшім громадянстві“. А що учителі і инших укр. ґімназій, вже силою свого віку причислені до „старшого громадянства“, і мають претенсії бути не кажемо вже 100% патріотами, але бодай 20—30%, то вони бажалиб практичних вказівок, що їм робити в подібних ситуаціях. Вдячні за вказівки будуть передовсім ті, що волілиб працювати серед української молоді, а не серед чужої — на Поморі. Легко то пустити крилату фразу при редакційнім столику, але не легко її здійснити.

Ставмо строгі вимоги до учителів, але не вимагаймо від них того, чого ми самі не в силі булиб вчинити, якби ми станули на їх становищах. А передовсім зробім так, щоб ціле громадянство вело боротьбу за українську школу, а не спихало її на плечі учителів і молоді, бо вони не в силі її вести, хочби тому, що мають звязані руки і ноги.

Станиславівська болячка у внутрі укр. громадянства повинна бути зоперована розумно і доцільно, а не далі розятруватись дешевими фразами. Її докладно прослідити і вияснити — це обовязок провідників станиславівського громадянства і Тов. „Учит. Громада“.

Квасний промисл.

В українській пресі, хоч правда дуже рідко, але все-ж таки підіймалось питання про піднесення та піддержання рідного промислу. До тих уже обговорених питань ріжних галузий промисловости, я хотівби тут, хоч в коротких рисах торкнутись питання квасного промислу на наших землях під Польщею.

Через те, що квасний промисл є дуже розгалужений, тому хочу згадати тут тільки про одну галузь цього промислу, а саме: про виріб прасованих дріжджей. Це питання висуваю на перший плян тому, що дріжджі являються кожноденною поживою населення, а продукція на наших землях цього важного виробу находиться виключно в чужих руках, через що й всі прибутки від закупна та споживання нашим населенням — пливуть виключно в їхні кишені.

Прасовані дріжджі уживаються при ріжних печивах з муки, а запотребованнє дріжджей що-раз більшає, бо населення прибуває, а культура та добробут його піднімається. Дріжджі, в тих країнах, які є технічно відсталі — виробляються з кукурузи та ячменю, або з иншого хлібного збіжжа; за те в тих країнах, які технічно стоять високо, а наука квасної хемії у них розвинута, розпочали останніми часами виробляти з меляси, яка зістається при виробі цукру з бураків, яко відпадок. Цей спосіб фабрикації дріжджей не є ще дуже поширений, а яка фабрика перейшла до виробу дріжджей з меляси, то цим придбала собі великий капітал, бо меляса, як сировина, далеко дешевша від кукурудзи та ячменю, а вироблені дріжджі нічим не відріжняються по своїй якости від дріжджей, вироблених зі збіжжа. В останнім десятилїттю, коли фабрики пристосували наукові досвіди з области квасної хемії, то досягли високопроцентової продукції. Так наприклад деякі чеські фабрики виробляють зі 100 кґ. меляси 45—60 кґ. прасованих дріжджей, а до того ще 7—10 літрів 96% спірту. Це дало тим фабрикам можливість піднести свою продукцію та дешевше відпродувати свої вироби до Польщі, бо кілоґрам прасованих дріжджей з меляси коштує далеко дешевше, як зі збіжжа. Довіз пресованих дріжджей до Польщі є великий ще й через те, що Польща не може задовольнити потреби свого населення, а властиво на українських землях, бо більшість замовлень йде з тих міст, що лежать на наших землях, або близько цих земель. Так наприклад статистика стверджує, що тільки за останніх сім років, довезено до Польщі за 4,553.684 польських злотих прасованих дріжджей з Чехії.

Потрібно булоби звернути увагу наших промисловців та банків на цю галузь квасного промислу та подбати про те, щоби й ми Українці мали свою фабрику у Львові до виробу прасованих дріжджей, спірту та лікерів, нехайби наше населення не купувало виробів чужих фабрик та не допомагало чужинцям збогачуватись нашим коштом. Своя фабрика дасть заробіток своїм людям, бо коли ви придивитесь тим фабрикам, які уже істнують на наших землях до виробу прасованих дріжджей і спірту, то побачите, що коли там і є якийсь Українець, то на тяжких та чорних роботах, а такі посади, як кваліфікованих робітників, урядників фабрики та інжінерів, то всі вони майже обсаджені чужинцями, за те вироби цих фабрик купує в більшости українське населення. А тих фабрик, які находяться в чужих руках на наших землях, є аж три: одна в Лесиничах біля Львова фірми Мавтнера, в Станиславові — Лібермана, і в Рівному на Волині — Берштроса.

Коли все це обміркуємо, то виринає питання: А чи зможемо ми, Українці, заложити свою власну фабрику і чи зможемо ми її обслугувувати своїми технічними силами? Чи може й надалі будемо користатись чужими виробами та збогачувати чужинців, а самі будемо у них виконувати чорну працю? На ці питання повинні відповісти наші економісти. Мені ж здається, що ми Українці таку фабрику можемо заложити, але тільки потрібно трохи орґанізаторського хисту та грошей. Коли наші кооперативи перепродують таку масу дріжджей чужої продукції, то моглиби вони з таким-же успіхом перепродувати вироби і своєї української фабрики. Технічні сили, для обслуговування своєї фабрики ми маємо, бо багато маємо своїх інжінерів, хемиків та технолоґів, які покінчили високі школи за кордоном та й не мало маємо студентів технолоґів, які спеціялізуються по квасному промислі, от хоч-би взяти і Українську Господарську Академію в Подебрадах, яка має катедру мікольоґії та квасної хемії, а студенти якої під кермою своїх професорів підготовляються на добрих фаховців вище згаданого промислу. — *М. Г.*

З польського сойму.

В польськім соймі закінчено буджетову дебату. В дебаті над буджетом міністерства справедливости забрав голос пос. Загайкевич і виголосив одногодинну велику промову про судівництво на українських землях, що український нарід виносить зі святині справедливости почуття, що: Горе побідженим. Вимір справедливости придушує поліційна система, а головним інспіратором є конфідент, який поучує поліційних функціонарів, як мають зізнавати. На таких зізнаннях видається присуди соток літ вязниці. Закінчив пос. Загайкевич свою промову так:

„Пан міністр внутр. справ сказав, що збільшилися злочини шпигунства, але це мабуть приписати тенденції, щоби якимсь способом умотивувати масові арештовання, процеси і присуди та відібрати їм політичний характер а також, щоби ті випадки вилучити зпід амнестії. Всяку нашу свободолюбну думку пятнуєте іменем головної зради, комунізму та шпигунства. Ми не вирікаємося наших ідеалів і готові за них терпіти, але протестуємо проти втягання нашої незалежницької думки у ридван чужих цілей на службу чужих інтересів... Протестую проти гнету нашого народу, тому що замісць справжніх прав даєте нам пусті слова, а замісць шкіл і свободи розвитку безтермінові вязниці.

Послови Загайкевичеви відповідав польський посол Зайдлер, який плів небелиці та напастував пос. Загайкевича і Укр. Клюб. Українські посли голосно протестували проти того, а коли польському послови помагали наші „землячки“, Богуславський і Сегейда, що належать до польського клюбу одинки, тоді загуділо в соймі знане слово: хрунь.

В освітній комісії закінчено дебату в справі станиславівської ґімназії і ухвалено внесок, який ми подали в попереднім числі. Тому що промову п. Струтинського перекручено в деяких часописах, подаємо її найважніщу часть дослівно:

Перше всего мушу спростувити інформації, подані тут представником міністерства освіти. Він заявив, що в „обивательськім“ Комітеті святкування 3-мая засідав теж Українець, директор ґімназії п. Труш. Прошу приняти до відома, що п. Трут є директором польської ґімназії, з українством не має нічого спільного, є русофілом передвоєнної марки. Зрештою згаданий Комітет був на ділі воєвідським урядовим Комітетом. Правда, на його чолі поставлено бурмістра Станиславова Хованьца, одначе в дійсности цілою імпрезою кермував віцевоєвода і один полковник. П. Хованец був для декорації і для викликування враження назовні, що це добровільна маніфестація, що всі учасники свята прийшли з власної волі. На передодні 3. мая управитель укр. ґімназії в Станиславові звернувся до п. Хованьца як предсідника Комітету з осторогою перед втягненням укр. молоді до дефіляди, прохав звільнити ґімназію від дорученого обовязну брати участь в дефіляді. П. Хованец заявив, що сам він нічого не може помогти, бо він є тільки формальним головою Комітету, бо на ділі святом кермують віцевоєвода і полковник. — Розумний педаґоґ ніколи не видасть приказу, знаючи, що приказ не буде виконаний. В конкретнім випадку було ясним, що приказ взяти участь в 3-маєвій дефіляді не буде виконаний, що він заломиться. Тов. Целевич вже пояснив, що свято 3. мая має на українських землях чисто польський національний характер, а у відношенню до Українців, характер явно аґресивний, цеж день ґенеральної збірки на TSL. Знає це кожний Українець. Очевидво, знає це й учительський збір станиславівської ґімназії. Чомуж цей збір не виступив з протестом проти втягання укр. молоді до польського національного обходу? Повинен був зробити це, виходячи з педаґоґічного становища. Хочби тому, що не міг мати сумніву відносно того, який відгомін найде серед молоді приказ взяти участь в 3-маєвій дефіляді. — Учительський збір переляканий, стерилізований, є під враженням репресій з боку влади, які мали місце після дефіляди II. листопада. Жертвою цих репресій впав Богу духа винний проф. Левицький. Шкільна кураторія загрозила тоді замкненням ґімназії. І учительський збір мовчить, коли приходить приказ від нібито Обивательського Комітету. А коли сталося те, що легко можна було передбачити, учительський збір „асекурується“ замкненням пяти кляс. — Знову ж — напрям поведінці Кураторії та Міністерства освіти надає візитатор Сосніцкі, муж довіря ендеків колись і тепер, дарма, що тепер прибрався в санаційне піря (це — до речі кажучи — характернистична риса польської ендеції здавна). — Інцідент не ліквідується на місці, трактуючи його з педаґоґічного становища, тільки роздувається його до крайніх меж, використовується факт, що учительський збір зі страху скочив поперед батька в пекло і замкнув 5 кляс та зневинною усмішкою говориться: учительський збір замкнув 5 кляс, а ми тільки приняли це до відома, учительський збір чисто-український (в дійсности в цьому зборі є трьох не-українців)... — Подія в станиславівській ґімназії не є ніяким виїмком. Молодь реаґує на топтання її національних почувань. І хто, як хто, а поляки повинні розуміти цей відрух. Бо подібні відрухи мають в своїй недавній історії. Один з передбесідників протестував проти порівнування польської політики на полі шкільництва з політикою Німеччини і Росії. — Приглянься справі близче. Німеччина розпочала ґерманізаційну політику в сто літ після прилучення польських земель. Пригадую, що земельні реформи німецького уряду в першій половині XIX в. завжди йшли дальше, як обіцянки шляхти, що хотіла пірвати селянські маси до боротьби за незалежність Польщі. Германізаційну політику розпочала Німеччина після побіди над Францією, входячи в період блискучого економічного розвитку, (на чому, очевидячки, користали й поляки). Який вислід цеї політики, самі гаразд знаєте. — Подібний вислід й русифікаційної політики Росії. Чи думаєте, що ліпший може бути вислід польонізаційної політики молодої Польщі? Майте на увазі: ми пережили велику революцію сходу, великий зрив українського народу обняв дійсно широкі народні маси (польські повстання були ділом тільки одної верстви: шляхти), наслідком цього зриву великі здобутки українського народу на культурному полі за Збручем, наслідком його знесення великої земельної власности і заспокоєння голоду землі селянських мас на Наддніпрянщині. — А все-ж з вашого боку на українських землях пристосовано методи володіння, на які колись ви нарікали на всіх перехрестях Европи. Пристосовано їх на вульканічнім терені, на якому в живій памяти героїчний період боротьби за власну державу. А ви з рівноваги виходите, коли сьогодня українська молодь наслідує те, що робила ваша молодь під займанщицькими державами. — Один приклад. В добі повстання 1863 р. польська молодь на ріжні австрійські державні свята реаґувала в той спосіб, що впадала до костелів і співала „Боже цось Польскен“ чи „З димем пожаруф“. В той і подібний спосіб реаґувала вона навіть після того, як провідна верства проголосила засаду „przy tobie, Panie, stoimy i stać chcemy“, на життя і смерть звязалася з династією Габсбурґів і в своїй льояльности загналася так далеко, що божевільним проголосила останнього посла, який в галицькім соймі відважився зазначити своє незалежницьке становище. Історію польських незалежницьких змагань знає українське громадянство і українська молодь. Зокрема молодь на свій лад перетравляє не тільки ваших Сєнкевичів, а й Жеромських і відповідно реаґує на образу її національних почувань. — Призадумаймося тепер над наслідками роздуття станиславівського інціденту. Молодь не ходить вже 7 тижнів до школи. Наслідком фатального поставлення справи повага учительського збору незвичайно підірвана. В українських ґімназіях в порівнанні з польськими ніколи не було політики. Але в конкретнім випадку влада сама ввела до школи момент політичний: молодь вже 7 тижнів поставлена в примусове положення розвязувати політичні питання, звязані з її відруховим кроком. Очевидно, на розвязку цих питань найменшого впливу не має учительський збір... — Ми, Український Клюб, о ніщо вас не просимо, ми вас тільки остерігаємо перед наслідками такої політики.

Обезпечення від граду.

Зближається найнебезпечніщий час для рільника, а саме час градів, які нищать густо-часто весь дорібок його. Минулий рік був під тим оглядом катастрофальний і богато рільників через градобиттє понесли величезні страти. Лишень осторожні вийшли без страти, бо вони забезпечили свій урожай від граду. Обраховано, що в р. 1927 всі асекураційні товариства, які ділають на терені польської держави, виплатили титулом відшкодовання за градобиттє 16 міліонів зл., а побрали премії від обезпечень 11 міліонів. Страту 5 міліонів покрили товариства реасекурацією т. є. заасекуровані у них землеплоди асекурували (реасекурували) в заграничних товариствах.

На жаль, тими, що асекурувались перед градобиттєм, не були наші селяни, але дідичі, жидівські посесори і Німці взагалі, а наші німецькі кольоністи зокрема. Де є близько німецька кольонія, то наші селяни бачать, як вони господарують, знають також, що Німці обезпечають перед огнем і то не лиш будинки, але також живий інвентер і всі движимости. Вони також обезпечуюються від градобиття.

Чому воно так? Бо в Німців культура обезпечення дуже розвинена, як і взагалі у всіх західних народів. У нас тої культури нема і що-йно треба її виробляти — поучуванням селян, щоб з останнього стягнулися, а таки забезпечились і від огню і від градобиття. Ту культуру обезпечення серед нашого народу повинні ширити наші освітні і економічні орґанізації, а зокрема наше Товариство „Сільський Господар“. Ці орґанізації повинні допильнувати, щоб передовсім їх члени обезпечились перед градобиттєм, т. є. щоб при помочі невеликого видатку здобули певність, що на випадок градобиття не захитається їх господарство і не доведе їх до руїни.

Зокрема Тов. взаїм. обезп. „Дністер“ повинно в тім напрямі розвести енерґійну пропаґанду і відповідними поученнями і оголошеннями в пресі заохотити селянство до обезпечення. Зокрема треба подати до відома, які премії побирається від градових обезпечень, щоб наше селянство знало, які видатки злучені є з такими обезпеченнями. Треба то з прикростю піднести, що Тов. „Дністер“ в тім напрямі, бодай цего року нічо не зробило. А коли зробило, то хіба це, що розіслало обіжники до аґентів, а цего за мало!

Дописи.

Борщів. В однім з давнійших чисел „У. Г.“ появилася була знаменна стаття „Станиславівщина йде на нас“. Хіба ніде так як у нас, в Борщеві та в борщівськім повіті не відчувався цієї зі Станиславова наказаної політики. Хто не зі Станиславовом, той сельроб, комуніст, у того заяче серце, гой їздить на двох або більше стільцях! Станиславські целебси та сгеоризовані ними другі священики, прибравши собі до помочі кількох прихвостнів зпоміж світської інтеліґенції, які в цій кампанії хотять собі спечи печеню, виправляють такі герці по повіті, що аж страх! Та тому, що бачать свою безсильність, бо повіт занимає проти них все однакове відпорне становище, опльовують і в своїй злобі кривдять тутейших передових людий, яких такт, спокій та терпеливість кождий подивляти мусить. Чого хоче село і як боронить ся проти завіхань станиславівської політики, показали останні загальні збори ПСК, на яких з 33 представників сільських кооператив 32 заявилось за усуненням в Надз. Ради чоловіка, накиненого прихильниками станиславівської політики. А прецінь повіт наш суго ундівський, а радикалів, що, як гриби по дощі, показались в часі виборів, витворила саме нерозумна, короткозора політика станиславівська. Для ілюстрації подам такі факти з життя тут. Читальні „Просвіти“, яка цілковито підпала під „ціпку“ владу. Отже є у нас Читальня, займає прегарні дві комнати, так щож? Читальня все з виїмком неділь замкнена (ключ є, та не знати у кого), щоб борони Боже, хто з молодших міщан не зайшов, не поговорив та ще й не завів якої дискусії. В неділю сходяться „старші“, кривим оком дивляться на молодь, а то й буває, що з льокалю викидають, мовляв, „Читальня не для свистунів“. Члени Читальні хотіли запровадити в льокалі Читальні радіо, зложили поміж собою на ту ціль близько 300 зл. так щож, виділ радія завести не хоче бо „будуть всі на Харків наставляти та Харків слухати“ (Капітальне! — прим. складача) О сліпі! О справді заячі серця! Таж такими заборонами будиться тільки нездорову цікавість до цего Харкова, така цікавість може Бог зна, до чого довести. Через такі заборони, які обурюють богатьох, боїться та „ціпка“ влада скликувати загальні збори Читальні, щоб комплєтно на них не перепасти. Або таке: Підчас мясниць забажало одно товариство зробити в суботу вечерниці. Читальня не хотіла комнат дати за оплатою, „бо під неділю не можна танцювати“. До речі: У нас в Борщеві не можна танцювати в такі дні: вівторок, бо під середу, а в середу піст, в середу бо піст, в четвер, бо під пятницю, в пятницю бо піст, в суботу, бо під неділю. Лишаєся всего неділя і понеділок, *ярмарочний день, коли усі перетомлені.* Доперва на інтервенцію одної дуже впливової особи зі Львова, яка тоді припадково перебувала в Борщеві, дістало товариство льокаль на забаву, та відразу завели наші „ціпкі“ орґанізатори аґітацію, щоб ніхто на забаву не йшов. На другий день по забаві усі учасники та учасниці вечерниць явилися в церкві на Службу Божу, щоб виповнити свій релігійний обовязок. Щож думаєте було дальше? Наші „ціпкі“ орґанізатори цим не вдоволилися, бо в великий піст почули ми підчас реколекційної науки з проповідниці таке: „Є у вас і такі, що в суботу устроюють забави, а в неділю сплять“! Чиж треба більше ще подібних фактів подавати, а є їх безліч! Таку то „ціпку“ орґанізацію хотять у нас заводити, а що булоб результатом такої роботи? Позамикані читальні, байдикуюча по улицях сільська молодь, безнадійна сплячка в усіх наших установах. Та успокійтеся панове! Повіт добре знає, хто йому приятель, не попаде ні в радикали, ні в комуністи, до чого ви його своїм безтактом силоміць пхаєте, а піде тим шляхом, який йому вкажуть його випробовані проводирі! — Ундист.

Бовшів, пов. Рогатин. Усе булоб в нашому селі добре, якби не кириня кількох людий. У нас і кооператива розвивається добре (має й філію) і читальня і аматорський гурток славний на всю околицю і хор церковний маємо. Значиться, село моглоб стати найкращою громадою Рогатинщини, бо й людий до праці охочих є — та тільки засічена у нас ще до війни „русская“ партія починає від виборів свою ци...ку роботу. Отже розпочалась аґітація, „чтенія“ „собранія“ і т. д. а в селі відкись зявилися книжки, писані таким письмом, що його вже й читати не вміють. З другої сторони і др Західний має в нас аж 7 прихильників. Село, що правда, не боїться цих поганських ворогів, на яких вже пізналося, але пощо це все? пощо той розбрат? Годиться крикнути словами Тараса: „Схаменіться — будьте люде — бо лихо вам буде!“ Схаменіться усі „наблюдателі“ і „працівники“ др. Західного! Чому-ж не йти вам одною лавою з такими громадянами, як Стефанишин, Павук, Курдидики, Романищині, Мурафи й Цимбалісті? Чому? Ой схаменіться! Цар-батюшка не воскресне, блакитно жовтий прапор не почервоніє! Шкода „праці“ вашої! А хіба бажається вам, щоб колись вас згадували, як згадується Каїна і Юду? — Свій!

Дністрик дубовий, пов. Турка. Лиха доля багатьох наших людий, що стратили здоровле на війні. Помочі вони не мають, бо держава їм не дає, хоть до того обовязана. От н. пр. у нашім селі є такий інвалід Василь Питяк. Має жінку і двоє дітий і гинуть з голоду. Бо інвалідської підмоги йому не признали тому, що не має документів. І хоть ціла громада може посвідчити, то це нічо не значить. А інвалід Питяк є темний тай ним щось трясе. От буває таке, що він вийде перед свою хату тай кричить: „Дайте, люди, ратунку, бо гину з голоду“. І як хто змилосердиться, то дасть йому кавалок хліба, а як ні — то бідний інвалід і три дні не їсть. Два наші чоловіки ходили по нашім селі і збирали для него — але назбирали всего 2 метри бараболі, бо наше село є гірське і дуже бідне. Його жінка ходить поміжи хати на жебри, бо заробітку ніде нема. Десь давніще були заклади, де такі нещасливі могли знайти притулок. Може хто з наших лю-

Свині*).

За кордоном є Анґлія. А в Анґлії — анґлійці. А анґлійці люблять бекон. А бекон-свинина. А свинину цю готують і в нас на беконних фабриках. А анґлійці її купують.

Справа, виходить, ніби-то звичайна.

Зрозуміла — як бублик.

І навіть приємна.

Селяни оці свині на фабрики приставляють. Свині рохкають. Дядьки шарудять червінцями. Поїзди з беконом гуркотять. Пароплави розтинають морські хвилі. Анґлійці їдять, сопуть, чавкають...

А сонце світить. А земля крутиться. А горобці цвірінкають.

Хіба не ідилля? Чого ще треба? Хороби?

Так ні-ж.

Довідалося про цеє діло видавництво „Радянський Селянин“.

— Що? Як? Без нас? Це не годиться! Цю англьосвинячу справу треба популяризувати. Кожний селянин повинен знати, що таке...

І пішло — пішло — пішло.

* * *

І зявилася на світ книжечка. Як писанка.

На палітурці свиня. Хвіст ґвинтом. Рохкає. Радіє. Сяє.

І видавництво радіє.

І автор радіє.

А ми й собі радіємо. Читаємо й радіємо. Радіємо й читаємо.

Але... Ще-ж Олесь ото колись казав, що:

— З журбою радість обнялась.

То так і в нас.

Тут тобі й радість, тут тобі й журба.

Ото й журимося. А де-хто, оту книжечку почавши читати, то так слізьми й заллється.

— Не можу — каже — не можу!.. Бідні, бідні оті свині! І на сало їх колють, і на бекон їх ріжуть. Навіщо-ж іще отож знущатися з них у книжці.

А сльози:

— Крап-крап-крап!

Та на книжечку. Та на свиню. Та на автора. Та на „Радянського Селянина“...

* * *

Що бекон є свинина і що свинину здобувається від свиней — це з книжечки зрозуміти легко. А що таке свиня — лиха його година знає! І що більше ото читаєш, то й гірше починаєш розуміти. Як почне ото тобі памороки крутити, як почне, як почне — так, наче отієї свині й у вічі ніколи не бачив!

На стор. 63 описано свиню, хвору на чуму. І приміром, так:

— Шерсть на ній скуйовджена.

Кожному селянинові — та куди там — кожному хлопчикові, що зна тільки в носі колупатися, добре відомо, що на свині не шерсть, а щотина. А шерсть — на собаці.

Що воно за свиня така? Звідки? На тій самій сторінці далі автор додає, що в отієї свині ще є й... руки.

— На руках, ногах і язиці зявляються гнояки.

Свиня — й не свиня. Не свиня — бо на ній шерсть. І не собака — бо в неї руки.

А старі баби справу зясовують так:

— Чули? Книжка така пропечатана, щоб чортів розплоджувати.

— Та що ви?

— Васько сам читав... Тільки дуже хитро: написано розплоджувати свині, а в тих свиней шерсть та руки.

— А роги?

— Рогів не має, бо це тільки про підсвинки. Підсвинки й приставляти треба, поки ще роги не виросли.

Лишенько! А навіщо?

Анґлію годувати. Щоб ото не воювалася. Це — бачте — така політика.

* * *

Воно не трудно отакі чутки спростувати, коли до цього діла візьметься людина політично-освічена. Бо коли-б отой бекон їли тільки анґлійські буржуї, тоді, звісно, чого-б і не годувати їх отими чортами? Хай їдять — чортів нам не шкода.

Але на стор. 12 у книжечці сказано:

— Закурюваний бекон є улюблена страва анґлійця, — однаково, чи то заможний буржуа, чи бідний робітник.

Виходить, що такої політики бути не може, бо який-же ото клясовий підхід — бідних робітників годувати закурюваними чортами?

А з другого боку, хоч кожному пролетареві, звісно, було-б і приємно, щоб приміром отой льорд чорта зїв, та чи це доцільно? Ні. Бо з клясового погляду краще, щоб навпаки — чорт зїв льорда.

* * *

Так із бабами справитися легко. А що скажуть анґлійці?

Бо хіба довго отим „твердолобим“ та запитати:

— А чи відомо міністрові закордонних справ, що Радянський Союз замісць бекону з свиней постачає Анґлії бекон із спеціяльно розплоджених для того малп?

Та бах по столі книжкою!

А в книжці шерсть! А в книжці руки!

А на книжці:

— А. Поплавський. Відгодування свиней на бекон. „Радянський Селянин“. Харків — 1928. Ціна 35 коп.

Що скаже тоді шановний автор і шановне видавництво?

Га?

А що сказав-би і автор, і видавництво, коли-б ото якась свиня взяла та й написала популярну книжку. Отак узяла-б у руку перо, витерла-б його об шерсть та й написала.

Звісно, для свиней.

Про авторів і про видавництва.

І приміром так:

— Є такі істоти, що мають руки й ноги. Шерсти на їх дуже мало. Вони не рохкають, а замість того, пишуть популярні книжки. Проте роблять це по-свинячу: пишуть і друкують нісенітниці, не продумавши, не перевіривши, не переглянувши. А грошики за те луплять. Годують їх переважно ґонорами. Землі не риють; а підривають довіря в селян до книжки. Ні на сало, ні на бекон і взагалі ні навіщо нездатні...— Дід Дмитро.

*) В Харкові якийсь большевик, що видів свиню хіба на полумиску, написав книжку про свиню, щоб селян „усвідомлювати“. Ця книжка обурила навіть большевиків, а її оцінка появилась в ч. 120 „Пролетарської Правди“ п. н. „Свині“, яку ми передруковуємо, щоби наші селяни мали поняття, як московські большевики туманять українських селян.

ВОЛЯ УКРАЇНИ І КОВАЛЬ.

(Леґенда).

Давно то було, ще тоді, коли вороги Україну поневолювали. Жив собі чоловік. Як він звався, ніхто не знає; відомо лише, що був він добрим ковалем, та жив самітно. Побудував собі біля великого ліса кузню і комірчину, і жив з того, що підковував проїзшим людям коні. Любив той коваль Україну і усе журився тим, що її загарбають вороги, а усі вольности скасують.

Одного дня, над вечір, сидить коваль біля своєї кузні, попакує люльку і думоньку думає. Коли се підїзджає до кузні на білім кони дівчина красна, як те соненько, на голові віночок з синьо-жовтих квіточок. Зіскочила з коня і подаючи ковалеви кусок щирого золота каже:

— Підкуй мені зараз коня.

Здивувався коваль, взяв золото, до горна положив, а сам поглядає на дівчину з цікавостю. Та по кількох хвилях питає:

— Позвольте вас спитати, хто ви така?

Дівчина глянула на коваля тужливим поглядом і відповіла:

— Я воля України. Спіши з роботою, щоб я скорше відїхала, бо за мною гонять вороги.

Вчувши се коваль, низько вклонився перед дівчиною і промовив:

— О, воле наша, то ти покидаєш нас?

— Ні, не покидаю вас, — відповіла воля, — але мушу скритись, щоб в слушний час прийти назад. Спіши з роботою.

За якої пів години викував коваль чотири підкови і почав підковувати коня. Вже до трох копит прибив золоті підкови, та лише прилагодився прибивати четверту, як воля крикнула:

— Видиш, наближаються вороги, вони шукають за мною, куда мені скритись?

— Поспішай, воле наша, в ліс, а там є високі гори, там тебе ніхто не знайде, - відповів коваль.

Воля погладила свого коня по шиї, попращала коваля і зникла в лісі.

Тимчасом вороги вже наближались до кузні.

— Не дам їм коня, на котрім їхала наша воля, — сказав до себе коваль, — краще нехай земля розступиться і скриє в своїх нідрах мене й коня.

Та лиш вимовив коваль сі слова, як земля загуділа, розступилась і скрились в ній коваль, кінь і кузня.

Народне передання говорить, що коли настане час, що на Україні зявиться воля, тоді земля знов розступиться і з нідр її вийде коваль, кінь і кузня. Коваль прибє четверту підкову і на тім білім коні, підкованім золотими підковами Воля віде до Київа. — Дмитро Тягнигоре.

дий поможе бідному і пришле йому даток на адресу: Василь Пітяк в Дністрику дубовім п. Лімна коло Турки. — За правдивість цего всего підписує Николай Валюк, Захар Пшеницький і Василь Занич.

(Від Редакції: Містячи цю допись про нещасного інваліда, просимо укр. організацію в Турці, щоб зволила занятись його недолею. Зі своєї сторони розписуємо складку. Просимо наших читачів змилосердитись над нещасним і надсилати датки „для темного інваліда“).

Що чувати в світі?

Рада Союзу Народів закінчила свою сесію. Не цікава вона була, бо не було на ній визначних політичних грачів — Штреземана і Бріяна. Тому Рада полагоджувала скарги і з кождою з них опинилась в сліпій вулиці. Про справу спору Литви з Польщею ми вже писали. Її не полагоджено і хто зна, коли вона буде полагоджена. Скарга Мадярів на Румунію вже девятнайцятий раз була на сесії і тепер так її закаламутили, що ані Румуни ані Мадяри не є вдоволені. Скарга малої антанти (особливо Чехів) на Мадярів за те, що їх переловлено в Санкт-Ґотгард, як перевозили збрую з Італії, стала впрост посміховищем, бо Рада не була в силі навіть довідатись, хто пересилав ваґони на Мадярщину. Лиш скарга шлеських Німців на Польщу полагоджена в користь польських Німців. Так бодай вони хваляться.

Большевики, як ми вже писали, скликали до Харкова „всеукраїнську конференцію безвірників“. Рей водили на тій конференції жидівські і московські большевики, які з Московщини насаджують на Україні безвірство і творять спілки безвірників. В імени комуністичної партії привитав конференцію жидок Маркитан, який сказав, що релігія перешкаджає між селянством на*саджувати большевизм*. Селяни — говорив цей жидок — так перейнялися вірою в Бога, що тяжко з ними говорити про те. Тому треба боротися з релігією. Далі Маркітан нарікав, що ані орґанізації професійні ані комсомольські не знають, як боротись з релігією і тому село є таке міцне нині. Треба боротись з релігією при помочі кіна, театрів і ґазет. — Опісля виступив з промовою московський большевик Полоцький як представник наркомосу (так по японськи прозвали большевики „народний комісаріят освіти“). Він сказав, що на *Україні* релігія так сильно і глибоко вкорінилася, що треба плян боротьби з релігією взяти з Московщини, де є центральна орґанізація безвірників. Промовляли ще два московські професори, які обіцяли свою поміч в боротьбі з релігією. Та найцікавіщі були промови сільських і робітничих аґентів большевицьких, яких обовязком є — ширити безрелігійність. Вони нарікали, що з селянами не можуть собі дати ради і що їх аґітація проти зіри нічо не помагає. Селянин слугає такого аґента, підсміхається, а потім каже:

Це ви говорите добре, вам легко говорити, бо ви з міста, але що буде як Бог є, що тоді буде? Тоді вже не ви будете відповідати, а ми. Докажіть, що нема Бога, тоді може і запишемося до вашої спілки безвірників“.

Далі нарікали аґенти, що основані спілки безвірників є лишень на папері, а в дійсности їх нема, бо комуністична партія не має ніякого значіння на селі, а за те мають великий вплив на селі і автокефальна церква, і тихонівська і обновленці і сектанти. Промовляв також большевицький аґент Петров, що ширить безвірство в окрузі міста Маріюполя. Він теж нарікав, що робітники не хотять входити в гуртки безвірників. Між иншим він говорив так:

„У нас, у Маріюполі, на металюрґічному заводі „Нікополь“ працює 12 тисячів робітників. В р. 1924 засновано тут гурток безвірників. В католицькім костелі зорґанізовано клюб, а в жидівській синаґозі червоний гурток. Але вкоротці туди перестали ходити робітники, кажучи: „Яке ми маємо право ходити туди, де були доми божі; ліпше — нехай стоять пусткою, а користати з них не будемо. Хай моляться там католики і жиди“.

Далі заявив Петрів, що він приїхав на конференцію не як делеґат якоїсь орґанізації; йому казав приїхати большевицький районовий комісар. Инші делеґати нарікали, що духовенство нищить комсомольські осередки по селах, а щоб молодіж притягнути до себе, орґанізують хори і руханкові товариства. А як тим зацікавлять молодіж, тоді притягають її до церкви. Густо-часто священик впихається до комсомольського гуртка, стає там діріґентом хору і в короткім часі нема і сліду з комсомольського гуртка. Хор співає коляди, щедрівки, навіть церковні пісні і молодіж зачинає ходити до церкви. А часто трафлялося таке, що коли в якім селі перемінено церкву на клюб, то молодіж силою відбирала церкву і викидала з неї клюб. Також священики допомагають бідним і тим притягають їх до церкви.

В Німеччині ще нема міністерства, бо тяжко його зліпити. Сподіються, що в тім тижні політичні торги закінчаться і соціяліст Герман Міллєр стане канцлєром. Вже туй-туй, а бувби хтось инший заняв його місце, бо тяжко йому було добити торгу з німецько-людовою партією. Як ми вже писали, соціялісти хотіли утворити більшість в парляменті з трьох партій (соціялістичної, центрової і демократичної). Але бажали мати в міністерстві і Штреземана, котрий є провідником німецько-людової партії. Та Штреземан відповів, що як його партія не належить до правительственної більшости, то він не може бути міністром. Тоді соціялісти рад-не-рад мусіли запросити до правительственної більшости і німецько-людову партію. Але ця партія знає, що соціялісти не можуть обійтися без єї провідника Штреземана, бо ніхто так не потрафить вести закордонної політики, як він — тому зачала дорожитись. Як? Щоби це зрозуміти, треба знати, що ціла Німеччина складається з 18 *окремих* держав. Ці держави творять союз і парлямент (райхстаґ) творить міністерство, яке управляє спільними справами тих держав. Але кожда союзна держава має ще свій власний сойм (ляндтаґ) і своє власне міністерство. (Послів до цих соймів вибирається того самого дня, що і послів до парляменту). Найбільшою союзною державою є Прусія (має 38 міліонів людности). При останніх виборах соціялісти також до пруського сойму вибрали найбільше своїх послів. От і вони утворили пруське міністерство при помочі центровців і демократів, а на чолі цего міністерства як премієр став соціяліст Бравн. Німецько-людова партія, ображена за те, що її в пруськім соймі не запрошено до правительственної більшости, сказала соціялістам так: Як бажаєте нас мати в міністерстві державнім, то постарайтесь, щоб пруські соціялісти допустили нас до пруського міністерства. Але пруський премієр, соціяліст Бравн, не хотів на це згодитись. Що-йно тепер помяк, і годиться приняти німецько-людову партію до правительственної більшости, але аж в осени. Тому є надія, що Герм. Міллєр аж в тім тижні утворить міністерство і стане державним канцлєром (премієром).

В французькім парляменті відбулась дебата над заявою (декляраціею) правительства, про яку ми писали. Цікава була промова представника соціялістів, який домагався, щоб Франція жила в згоді з Німеччиною і тому повинна вицофати своє військо з німецького краю над Реном, бо Німеччина своїми виборами дала доказ, що бажає жити в згоді з Францією. Тому Франція не потребує боятись, що Німеччина піде війною проти неї. А замісць німецького заставу, який (край на Реном) держить Франція в руках, краще подбати, щоб повстала міжнародня контроля збро́єнь, якаб була під надзором Союза Народів. Далі критикував цей промовець політику правительства Поанкарія. Згадати треба, що за згодою з Німеччиною є величезна більшість послів. — Як відомо, до французького парляменту вибрано двох автономістів з Альзасії, Рекліна і Рашеса, котрих засуджено на рік тюрми. Парлямент признав їх вибір важним. Тому випущено їх на волю і вони вже заняли свої місця в парляменті.

Америка готовиться до вибору президента держави. Є дві партії, які станутъ до виборів: республиканська і демократична. Республиканська партія на зїзді 12. червня іменувала своїм кандидатом Гувера (Hoower). З тої нагоди видав цей кандидат посланнє до членів республиканської партії, яким дякує за те, що іменували його кандидатом „на найвище становище у світі“. Партія демократична відбуде свій конґрес д. 26. червня, щоб іменувати свого кандидата. Майже напевно буде іменований Смідз (Smith). Дня 6. листопада виберуть горожани Америки виборців, які виберуть президентом Гувера або Смідза. Хто з них стане президентом, тяжко сказати, бо обі партії майже рівні. Котрий з них ще зєднає собі 50 голосів більше, той стане наймогутнійшим володаром найбогатшого краю на сіті. Гувер є тепер міністром, а Смідз ґубернатором (воєводою). Цей останній є цікавий тим, що є першим католиком в Америці, якого заіменовано кандидатом на президента. (Америка є в цілости протестанська). Смідз є за тим, щоб в Америці дозволено пити легкі трунки (пиво і вино), бо умірковане вживаннє тих трунків менші шкоди принесе державі, як спроваджуваннє потайки горячих трунків. Бо повстала в Америці (від часу заборони пити і продавати горячі трунки) тайна торговля цими трунками, яка страшні спустошення моральні ширить, підкуплює урядників, поліцію, суддів і тд. а до того за грубі гроші продає лихі і шкілливі для здоровля напитки. Цікавий той католицький кандидат ще й тим, що тепер він видав книжку, яку вислав папі і всім католицьким кардиналам і епископам. В цій книжці в імени Америки обіцяє поміч Ватиканови зєдинити всіх христіян в католицькій церкві і відбудувати папську державу, але за це домагається деяких реформ в управі католицькою церквою. Найважніщим з тих домагань є те, щоб кождий католицький нарід мав своїх кардиналів і то таке число, яке відповідає числови його католицького населення. Бо дотепер є так, що найбільше кардиналів є Італійців, а по них той нарід має більше кардиналів, що має більшу силу, а хто слабий — той ні одного — от якби непричком ми, Українці. („Нова Зоря певно назве нас безбожниками за те, що ми це пишемо!)

Завелика відвага.

Читаючи спростованнє о. Дра Т. Галущинського ЧСВВ. в ч. 24. „Укр. Голосу“, чоловік з дива не виходить, як можна бути таким відважним і пускати поважним людям блахмана в очи. О. ігумен каже, що про його особу не було бесіди на зборах „Єдности“. Хоч-би і так було, то преці всім учасникам було відомо, що ніхто інший, як саме о. ігумен є головою „Уха“ і відвічальним перед Станиславовом керманичем „Нової Зорі“. Коли отже говорилося про „Нову Зорю“, то тим самим говорилося і про о. ігумена. Як можна цьому перечити? Алеж і не зовсім вірно представляє о. ігумен, начеби про нього на зборах не говорилося. Навпаки. О. Костельник виразно згадав о. ігумена, як „тотумфацького“ у цілій протимитрополичій кампанії, так само зовсім виразно поручили збори переговорювати в ціли припинення згіршення не з ким іншим, як саме з о. ігуменом, як представником „Нової Зорі“. Коли імя о. ігумена не так то часто гомоніло на салі зборів, то тільки тому, що учасники щадили тим способом заслужений наш монаший чин, якого один член станув отсе до згіршаючої боротьби зі своїм митрополитом. Неспростовуюче нічого круте „спростовання“ о. ігумена показало нам знов наглядно, з якими людьми ми мусимо мати до діла, яка у тих людей етика, які у них способи боротьби.

Учасник зборів.

Всячина.

Посилаймо діти до Торговельної школи у Львові. Між оповістками „У.Г.“ прочитають наші читачі оголошення вписів до Торговельної школи у Львові. Є це стара наша шкільна установа, та всеж таки не завадить подати про неї деякі інформації. Школа ця складається з двох частей, а саме: з трьохлітньої для абсольвентів 7 кл. всенародної або 3 кл. середної школи, та 2) однорічного курсу для абсольвентів середніх шкіл. Школа має характер торговельний і кооперативний, бо в ній учать предметів, конечно потрібних для купця, промисловця і кооператора, а окремо ще кооперації та практичного ведення кооперативної крамниці. Поза тим узгляднюється кооперацію при всіх інших предметах. У 3 літній школі вчать загально образуючих і фахових предметів, на курсі абітурієнтів тільки фахових. Школа має всякі збірки наукових серидників і бібліотеку та курс писання на машині. В школі вчать люди з вищою загальною і фаховою освітою та торговельною і кооперативною практикою. Кождий рік науки в Торговельній школі заступає рік торговельної або кооперативної практики. В державній і автономічній службі прислугує абсольвентам школи право займати такі самі становища, як абсольвентам середніх шкіл. У військовій службі мають абсольвенти також окремі управнення. Наука в школі є платна, при чому за дітей державних і автономічних службовиків платить державна або міська каса. Добрі й убогі учні(ниці) дістають у школі меншу або більшу знижку.

Новинки.

ГОРІВКА Й ГОРІВЧА. В попередному числі помістили ми статтю про піянство, яке нищить наше село. Щораз нові жертви пожирає воно і вони повинні промовити до сумління громадянства та завізвати його до чинної боротьби з тою язвою. І отсе останні дні приносять нові вісти, що морозять кров: На весіллю в Петрикові пов. Тернопіль пяниці почали в хаті стріляннину. Сим обурили вони так гостей, що ці вхопили вили і потурбували Івана Багана та трох спільників. — В Опільську пов. Сокаль, на весіллю гості „забавилися“ ще краще: почали бійку і в ній пробили на смерть парубка Василя Шота. Богато гостей найшлося за це за кратками. — Смертю закінчилася також охота „втопити біду“ в денатурі Івана Русина з Мостів великих. Це був 20-літний парубок, а що взяли його до війська на „то конто“ упився. В лісі найдено його трупа біля фляшки. — Та вже не знати, що й казати про випадок в Радзиміні, де пяні парубки почали бійку на подвірю одного господаря, а коли цей з жінкою вибіг з хати — вбили їх обоїх. Опісля в шалі почали з трупами танцювати. — Так от до чого доводить „невинна чарочка горілочки“.

ГОРИТЬ! В Цетулі пов. Ярослав, погорів Іван Скибляк, а в Наліпковичах тогож повіту пішло з димом два ґаздівства. У всіх случаях завинила неосторожність батьків, які лишили без опіки діти дома. На це вже звертали ми увагу.

ЦІКАВИЙ ВИНАХІД. Американський інжінер придумав апарат, подібний до ровера з крилами, який позваляє чоловікови навіть досить довго перебувати в воздусі. Цілий прилад важить тільки 65 кґ. а порушається ногами. Крила цего дивного винаходу зроблені на подобу крил птахів з ґуми і кавчуку. Кажуть, що апарат зробить переворот в воздухоплавстві тим більше, що уживати його може кождий і що на загал він дешевий та простий.

ВСЯКУ ГОЛОТУ ПХАЮТЬ НА УКРАЇНУ. Московські большевики звербували собі жидка Абрагама Коціка, студента львівського університету, і на московськім кораблі „Ілліч“ завезли до Палестини, щоб там ширив большевизм. Але англійська поліція пильно слідила за ним, а коли переконалась, що він ширить большевизм між палестинськими студентами, арештувала його, дала йому кільканайцять буків, відставила його на большевицький корабель і сказала: „Беріть його зі собою, бо то большевик“. Большевицький корабель привіз це жидівське зіллєчко до Одесси і тут пустив. Так отже всяка голота жидівська зі всіх сторін як саранча облягає Україну. Певно, що московські большевики зроблять цего Абрумка комісарем — а ні то наділять землею.

ЧОРТ-БАБА. В місцевости Тульн коло Відня тамошна війтиха мала тартак. Від якогось часу в селі горіли ґаздівства і ніхто не міг збагнути причину пожарів. Правда, ходили слухи по селі, що це мабуть війтиха робить, але цего ніхто голосно не смів говорити, бо ніхто її на такім вчинку не зловив. Аж раз син війтихи набив пастуха, а цей розповів людям, що то війтиха підпалювала ґаздівства, щоб погорільці купували матеріял на будову в її тартаку. Війтиху засуджено за те на 12 літ вязниці.

СТРАШНА КАТАСТРОФА. Поспішний поїзд в Німеччині, який їхав з Мінхену до Норемберґії зі скоростю 80 кільометрів на годину, вискочив зі шин на скруті. Про цю катастрофу чудом уратований палач оповідає таке: Коли переїхали ми скрут, машина почала так кидатися, що машиніст став всіми силами гальмувати. Але в тій хвилі машина підскочила в гору, зробила колесо і впала в глибокий рів. Машиніст впав трупом з розторощеною головою. Ваґони поїзду всунулися один в другий, як пуделка від сірників. 24 особи згинули на місці, а з них 15 живцем зварилося в горячій парі, що видобувалася з машини. Крім того около 100 осіб є тяжко і лекше ранених. Багатьом людям лікарі сейчас відтяли руки або ноги, бо грозило їм закаженнє крови.

ЗАФАНТОВАНА КОРОВА причинилась онодї до крівавої події. Справа малася так: В селі Краснополі господар Адам Александрович не заплатив податку. За те уряд громадський зафантував йому корову тоді, коли господаря не було дома. Коли Александрович вернув домів і довідався про це, побіг сейчас до канцелярії уряду громадського, побив громадського писаря Івана Служинського а всі акти подер. Опісля пішов домів, убрався в військовий мундур і знов пішов до канцелярії. Там застав Служинського і жандарма, котрий хотів його заарештувати за побиттє писаря. Але Александрович почав до них стріляти з револьвера. Коли жандарм кинувся на Александровича і вирвав йому револьвер з руки, Александрович виймив з кишені другий револьвер, став стріляти і тяжко зранив писаря і жандарма. Опісля втік. Ранених відвезли до шпиталю, а за Александровичем шукає поліція.

ЗНОВ ҐРАНАТ. Дня 8. червня парібок Михайло Зайшлий в Клепарові під Львовом знайшов на полі ґранат. Зачав його розбирати, але ґранат вибух і парібок згинув на місці. — Нова наука для наших людий, щоб не пробували не то розбирати, але і дотикатись знайдених ґранатів на полі.

ЗАКПИВ собі з людий в підгаєцькім повіті якийсь Владислав Родзінський. Ото пустив він поголоску, що в лісі „Камінна Гора“ коло Підгаєць обявилася йому Матір Божа з ангелом. Ця вістка облетіла скоро цілу околицю і тепер до ліса сходяться люди з дооколичних сіл, моляться і світять свічки. Таким поголоскам не треба давати віри, бо це ошуканство.

ДИТИНА З ДВОМА ГОЛОВАМИ. В Волюміні коло Варшави жінка Войцеховська породила дитину з двома головами. Дитина жила три години. Лікарі дуже інтересуються тою подією, тому трупа дитини забрано на клініку варшавського університету.

ПОЖАР. В Руськім селі коло Дубецька (повіт Перемишль) вибух грізний пожар, який з трудом спинено, бо міг ціле село знищити. Але все таки пішло з димом 10 господарств. Десять родин без даху над головою і без кусня хліба, бо село бідне і в передніву не богато поможе. Згоріло все, бо наші люди не хотять асекурувати ні хатної обстанови, ні знарядів господарських, ні худоби. Замісць стягнутися з послідного на асекурацію, а опісля в чорній годині мати поміч, наш чоловік не послухає — і от тепер мусить руку витягати по гірку милостиню.

Надіслане.

Вписи до трилітної Торговельної Школи у Львові ул. Корняктів ч. 1. будуть відбуватися в днях 28 — 30 червня 1928 р. від год. 10 — 1 в домівці Школи. До впису треба предложити метрику і свідоцтво укінчення 7 кл. всенародної або 3 кл. середної школи. Ученики (ці), що мають понад 17 літ життя, мусять просити Кураторію львівської шкільної округи у Львові, ул. Кармеліцька 4 о дозвіл на приняття їх до Школи. — Управа

Пописи елевів Муз. Інститута ім. Лисенка в Перемишлі відбудуться для низчих кляс в пятницю 22. червня ц. р. о 5 г. пополудни для висших кляс в суботу 23. червня ц. р. о 6 г. попол. в салі Дівочого Інститута.

Матуристи, що тому 20 літ зложили іспит зрілости в Перемиськім ґімназії, на зїзді дня 7. червня ц. р. відвідали могили свого Директора Григорія Цеглиньского, Зарицького, Дра Кормоша і пр. також спільну могилу жертв Пикулицького табору. Замісць вінця на гробовець Директора Цеглиньского зложили 150 зол. і жертвували ту суму на товариство Охорони дітий і опіки над молодіжию на руку проф. Олексія Яреми. В тім міститься жертва 2 зол. від учениці Федевич, зложена на руки п. Др Фільц-Коченашової. Виділ названого товариства дякує Високоповажаним участнакам зїзду за щедру жертву і желає їм відбути ще много двайцятьлітних зїздів.

Старшина Тов. „Сокіл“ в Перемишлі замісць вінця на пикулицькі могили зложила 15 зол. одноразово на опіку одної могили на пикулицькому кладовищі.

Студент прав, здібний інструктор, симпатичний, прийме лекцію (ґімназія, семинар, народня) в горах за удержання. Зголошення до „Укр. Голосу“ під „певний“.

Вдова, побираюча малу пенсію, оамітна, совісна, ощадна, потрібна до ведення домашнього господарства в сепар. урядника. Julja-nówka Rudnik nad Sanem.

ХЛОПЦІВ з укінч. відділ. школою чи 2 ґімн. прийме в науку
цукорнича робітня
МИКОЛИ ЗАРАЗКИ,
ПЕРЕМИШЛЬ — УЛ. СМОЛЬКИ 6.

З причини виїзду продам мало уживану молочарську машинерію: Шведська кружлівка на 300 л., масниця дунська на 150 л. вмістимости, вигнітач до масла, апарат Ґербера на 8 проб зі всіма приналежностями, 3 холодники на сметану, мідяне ситко до круглівки, 1 мірник 20 л., форму до масла і т. д. комплетне молочарське урядження за 180 амер. долярів. Зголошення приймає **Михайло Мартян,** Перемишль, Липовиця.

БУВШИЙ ЕЛЄВ ВІДЕНСЬКИХ КЛІНІК
Др. М. ШАТНЕР
ординує
в хоробах нерв., легенів і серця від 12—1 і 3—6.
Перемишль, ул. Ягайлонська 10, I. п.
ТЕЛЄФОН 360.

ДЕНТИСТ
Мед. Др. СТЕПАН ДМОХОВСЬКИЙ
б. лікар Поліклініки у Берліні
Перемишль, Колійова 1.
Усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична.
Спеціялістичне лічення осіб вразливих і нервових.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

Др. Прийма Остап
орд. в Перемишлі, Ринок 12 в нутрішних і жіночих недугах, просвітлює Рентґеном
висвітлює
кварцевою лямпою і Солюксом.

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

ДРОҐЕРІЯ
і ПЕРФУМЕРІЯ
МАҐІСТРА **М. ЛЯВФЕРА**
ПЕРЕМИШЛЬ,
Міцкевича 2 (побіч двірця колієвого.

Найліпші чеські
МОЛОТІЛКИ
фабрики
I. KRATKY PREROV
продає фірма
ЙОСИФ ШАПУ
ТЕРНОПІЛЬ

склад рільничих машин
склад рільничих машин
АҐЕНТІВ НЕ ПОСИЛАЮ.

Коцціпієнт з практикою, доктор прав, шукає посади сейчас. Зголошення до Адміністрації.

Спеціяліст всіх недуг жіночих та акушер
б. лікар клін. в Берліні та Дрезні
Др. А. РАЙФ
Перемишль
Водна 2 (ріг Ринку). Телеф. 450.

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ
одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЄҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

Gerat
(GESETZLICH GESCHÜTZT)
радикально нищить блохи, шваби і всякі овади. — 1 пуделко 1 зол.
До набуття в аптиках і дроґеріях
Головний склад:
В. Ґ. Мушинський, Перемишль.

Спробуй а переконаєшся!!
„фосфоліна“ до швидкого тучення свиць „фосфоліна“
побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка 4½ кґ. — 9 зол. висилає за післяплатою
В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2
МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

УВАГА
Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, котрі Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з лихої криці.
Найкращі, найтреваліщі, а крім того гармонійні і мельодійні дзвони дістанеться лише
в одинокій українській ліярні дзвонів
Михайла Брилинського
у Львові-Замарстинів ул. св. Михайла ч. 14.

Гуртовно! Позір! Детайлічно!

П. Т. Громадянство!

Отсим повідомляю, що крім гуртівного складу отворив я так як перед війною

детайлічний відділ

де без жадного примусу купна можна оглянути найбільший вибір білля дамського і мужеського, панчохи, светери, парасолі, рукавички, прибори до подорожи як також в товарах ґалянтерії і моди.

Про якість товару та дешевість в цінах самі переконаєтеся, а хто принесе зі собою отсей анонс одержить ще при закупні спеціяльний рабат 2%.
Заходіть! Переконайтесь!
З поважанням
ЛЕВ ЛЄВЕН ДІМ МОДИ І ҐАЛЯНТЕРІЇ
Станиславів, Ринок ч. 15.
ВХІД ВІД ВУЛИЦІ БЕРКА 3.
РІК ОСНОВАННЯ 1904. ТЕЛЄФОН 371.

Незвичайна ПРЕМІЯ для читачів
Не льотерія!
„УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ“

a	w	r	a	sz	a	w
w	r	o	k	a	k	
z	a	n	o	p	n	

Чи відгадаєте?

Кождий з Вас може виграти вартісні річи з мануфактури, цілком безплатно. Нема жадного ризика, невдача виключена. Просимо прислати нам правильне розвязання побіч уміщеного завдання. Букви, **котрі означують три польські міста**, треба уложити вширш. Разом з завданням просимо долучити в листі значки почтові на порто, а одержите докладний проспект з безплатною премією. Адресувати: **„POLSKA PRODUKCJA“ Łódź, Kilińskiego 44.**

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“
істнуюча від 50 літ
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії

MYDŁO z LWAMI

одиноке правдиве

Др. Михайло Кос
лікар очей (окуліст) ординує
в Перемишлі, вул. Міцкевича 11.
(в почтовім будинку).

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Кожду здуту і задавлену корову сейчас вратує Вам **ШВАЙЦАРСЬКА СОНДА.** Ціна зол. 50·—
ТЕЛЯТА та ПОРОСЯТА, що дістають по ложці **ПАШНОГО ВАПНА ФОСФОРОВОГО** денно — **ростуть як на дріжджах** ціна 1 кґ. зол. 1·30.
Бульбу, буряки, кукурудзу та збіжжа найліпше обробите **РУЧНИМ ПЛЯНЕТОМ** ціна зол. 86·— або **КІННИМ ПЛЯНЕТОМ** і плужком разом, краєвого виробу . . ціна зол. 87·—
заграничного „ . . . „ дол. 13·50
Вже замовляйте ЖНИВАРКИ, та ПЛУГИ, СІВАЛКИ, МОЛОТІЛКИ І ПОМІЧНІ ПОГНОЇ на **осінь.** ВСЬО ПОТРІБНЕ В ГОСПОДАРСТВІ доставить Вам НАЙДЕШЕВШЕ та НАЙЛІПШОЇ ЯКОСТИ
Спілка Українських Аґрономів, Львів, Собіського 28.

Блискучий Шовк, Муслін, Вуаль і т. п.
прати обережно і старанно

СУКНІ зі шовку, шифону і жоржети, як також полотняні, не говорячи вже про ріжні легкі муслінові і вуалеві, аби робили естетичне враження, мусять бути завсіди гарно випрані. Не менш і легкі суконки малих дівчаток. Поручаємою є велика обережність при виборі відповідного середника до прання. Одинокий тільки LUX завсіди стоїть на висоті завдання і тільки його архичистий, незмірно лагідний, а так радикально усуваючий бруд піні, можна довіряти делікатні матерії всілякого роду і ґатунку. Стисло придержуватися припису, а LUX не тільки не спере кольорів і не ушкодить матерії, але додасть їм якусь спеціяльну вишукану мягкість. Позатим, хто з піною LUX'у часто стикає свої сукні, той продовжує їх еґзистенцію.

Спосіб ужиття: Ложку LUX'у залити кипячою водою (пів мядниці), вбити густу піну і додати зимної води, щоби був літний розтвір. Прати убрання через витискування бруду о дно начиння, в котрім переться і в долонях, присвячуючи спеціяльну увагу більш брудним місцям. Ніколи не терти, бо то моглоби пошкодити матерії. Сполокати в літній воді кілька разів не викручуючи. Шовкові убрання завивати до сушення в полотно і прасувати на пів висохле не дуже гарячим желізком. Вовняні убрання не вішати, тільки розложити горізонтально на простиралі після його фасону. Оскільки хочете прасувати, то з лівої сторони і не дуже гарячим желізком.

ПРОБКА ДАРОМ
КУПОН До фірми „Сунляйт“ Спілка Акцийна, Скринка почтова 479. Головна Почта Варшава. — Прошу безплатно прислати мені пробний пакетик Lux, щоби вистарчило на пробне прання.
Імя і назвище ______________
Адреса ______________
U. H. 127. (Проситься виразно писати).

L.P. 127 1

Lever Brothers Limited, Anglja.

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.